

ET KRITISK BLIK PÅ REGULERING AF RÅGER OG MÅGER

DEPARTMENT OF ECOSCIENCE

AARHUS UNIVERSITY

TEMADAG 2025
6. NOVEMBER 2025

HENNING HELDBJERG
SENIORFORSKER

ARTER VI ELSKER AT HADE

*"...dens skrig er nærmest
som man kunne tænke
sig en klage fra fordømte
sjæle i helvede"*

BEKENDTGØRELSE OM VILDTSKADER

Retsinformation

Søg

 Indholdsfortegnelse

 Senere ændringer til forskriften

 Lovgivning forskriften vedrører

Se detaljeret overblik

LBK nr 639 af 26/05/2023

 Ændrer i/ophæver

Se detaljeret overblik

BEK nr 1006 af 14/06/2020

 Links til EU direktiver, jf. note 1

GÆLDENDE

BEK nr 1408 af 03/10/2022

Vildtskadebekendtgørelsen

§ Gå til §

Miljø- og Ligestillingsministeriet

Yderligere oplysninger

Bekendtgørelse om vildtskader¹⁾

I medfør af § 37, stk. 1 og 3, § 49, stk. 1 og 3, § 52 c, stk. 1 og 2, og § 54, stk. 3, i lov om jagt og vildtforvaltning, jf. lovbekendtgørelse nr. 265 af 21. marts 2019, fastsættes:

Kapitel 1

Formål m.v.

§ 1. Ved regulering forstås i denne bekendtgørelse nedlæggelse eller ombringelse af vildt.

REGULERING

Formål m.v.

§ 1. Ved regulering forstås i denne bekendtgørelse nedlæggelse eller ombringelse af vildt.

§ 2. Vildt kan, hvis der ikke findes anden tilfredsstillende løsning, uanset bestemmelserne om jagttider, reguleres i de tilfælde, der er nævnt i kapitel 2 eller 3, for at

- 1) imødegå fare for mennesker eller menneskers sundhed,
- 2) imødegå risiko for smitte af mennesker eller dyr,
- 3) imødegå risiko for luftfartssikkerheden,
- 4) beskytte flora og fauna,
- 5) hindre omfattende skader på afgrøder, husdyr, herunder vildtopdræt, skove, fiskeopdræt eller fiskeri- og andre vandområder, eller

SØLVMÅGE - JAGT OG REGULERING

VILDTBESTANDE OG JAGTTIDER I DANMARK

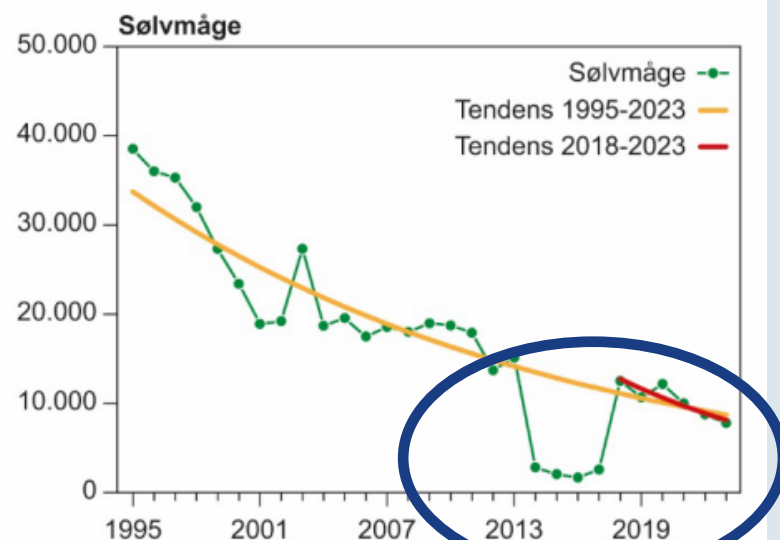
Det biologiske grundlag for jagtidsrevisionen 2026

Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 652 2025

AARHUS
UNIVERSITET
DCE - NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

Foto: Rasmus Due Nielsen

Figur 3.1.31.1A. Bestandsindeks for sølvmåge ud fra DOFs yngle- og vinterpunkt-tællinger 1995-2023 og **B.** jagtudbyttet af sølvmåge i jagt-sæsonerne 1995/96 – 2019/20 og tendenser i udbyttet for perioderne 1995-2023 og 2018-2023.

Jagttid: 1. sept – 31. jan

Regulering*: 1. feb – 15. apr (voksne)

1. apr – 31. jul (reder, æg)

16. apr – 31. aug (unger)

* "Naturstyrelsen kan give tilladelse..."

Bestand: 80.000 par (aftagende)

Vildtudbytte: 10.000 fugle (faldende)

Regulering: ca. 2300 fugle

REGULERING I PRAKSIS - MINDSKES KONFLIKTNIVEAUET?

- Jagten menes primært at ske på fugle, der yngler nordligere end Danmark
- Regulering af sølvmåge vurderes at være en effektiv fremgangsmåde til beskyttelse af andre arter af ynglefugle, hvis/når der er behov for det.
- Sølvmåger skydes i forbindelse med regulering på fx Amager (med Københavns Lufthavn)
 - Sammen med blandt andet Aalborg og Odense kommuner er det nogle af de områder, hvor der nedlægges flest sølvmåger.

"GENERET AF MÅGER"

NATUR

Måger plyndrer torvet - spisesteder betaler prisen

Spisesteder kæmper en daglig kamp mod måger, der angriber

Aggressive måger: Mildere vintre giver gunstige forhold for Danmarks største skadedyr

Skadedyrsbekæmpere har i årets fire første måneder modtaget over 10 gange så mange henvendelser om mågeproblemer sammenlignet med sidste år.

Måger kan være til stor gene ved at vandre sig ned med mad og affald. De kommer i store tal og kan være meget aggressive. De kan også være meget støjende.

Skadedyrsbekæmpere har i årets fire første måneder modtaget over 10 gange så mange henvendelser om mågeproblemer sammenlignet med sidste år.

OBLEMET ER TIDOBLET: Milde vintre er gunstige forhold for måger, derfor tidligere og tidligere på året indtager de danske byer i hobetal

De har modtaget over ti gange så mange måge-henvendelser som samme tid sidste år. Det er en tendens, man har set udvikle sig de seneste par år.

Det milde vejr rykker yngsesæsonen, som traditionelt først ligger i april, helt ind i marts, så bestandene skyder i vejret.

Særligt søges de måger, der før holdt til ved minkfarmene og kyst- og havneområder, nu mod byen for at finde føde, forklarer Claus Schultz.

Klat-syg Det er dog ikke kun lænnen og det aggressive temperament, der gør mågerne til et hadet skadedyr. Deres afføring kan nemlig sprede alvorlige sygdomme og

skade både bygninger og biler.

Mågeklatter kan i værste fald give alvorlige sygdomme som salmonellaforgiftning og papegøjesygdom, og syren i afføringen kan få murværk til at krakelere og lak på biler til at skalle af, forklarer Claus Schultz.

Derfor er det særlig virksomheder og byggeforeninger, der har bedt om hjælp til at på bugt med det tidlige mågeproblem - men det er ikke lige til.

Claus Schultz forklarer, at måger 'bogstavelig talt' forsvær deres rede med

næb og klør i ynglesæsonen, hvorfor det er særlig trist at møde dem jævnligt i dagligdagen. Derudover arbejder måger gerne sammen, hvis deres afkom er truet.

Måger er opportunistiske, og hvis de først får fodfæste, er de svære at slippe af med. Derfor er det vigtigt at handle hurtigt og effektivt, siger Claus Schultz.

Fjernelse og forebyggelse Restokil og Claus Schultz bruger derfor en kombination af metoder til at bekri- ge mågerne.

Den første er et 'intelligent fuglekærmse' kaldet en mågestrøpe, der udsender forskellige lyde, der skræmmer mågerne væk fra et område. Dernæst kan man fjerne afføring, fordi måger typisk vender tilbage til de samme steder. Ved at fjerne afføring forstyrrer man skadedyrets ynglemønstre. Sluttilg kræver det forebyggelse, og her er en tidlig indsats afgørende for at sikre sig, at mågerne ikke etablerer sig permanent og for alvor 'invaderer' en bygning.

4 LOKALT

Delte meninger om mågerne i Helsingør

Er det et problem, at sultne og nærgående måger er en del af by- og cafélivet i Helsingør? Det spørgsmål deler i den grad vandene på byens spisesteder.

FAKTA

SÅDAN GØR DU, HVIS DU ER GENERET AF SØLMÅGER

• Hvis du bor i Helsingør og er generet af sølmåger, kan du kontakte...

12 ODENSE

Mågerne holder fest i brugte bleer og hygiejnebind

Kim Pedersen bor i Tønderparken og må græde udenom brugte bleer, malkeser og hygiejnebind, når han forlader sin bolig. Boligorganisationen bruger mange kræfter på at rydde op - sågar ved at sætte op i de seneste på dagen.

HVOR MEGET VIL VI REGULERE?

- Sølvmågens livret:
Let tilgængelig føde i rigelige mængder
- Må der yngle måger på havnebyers tage eller skal de reguleres så meget som muligt.
- Behov for at undersøge omfanget af by/tag-levende sølvmåger og af reguleringen af disse fugle

Foto: Videnskab.dk

"GENERET AF MÅGER"

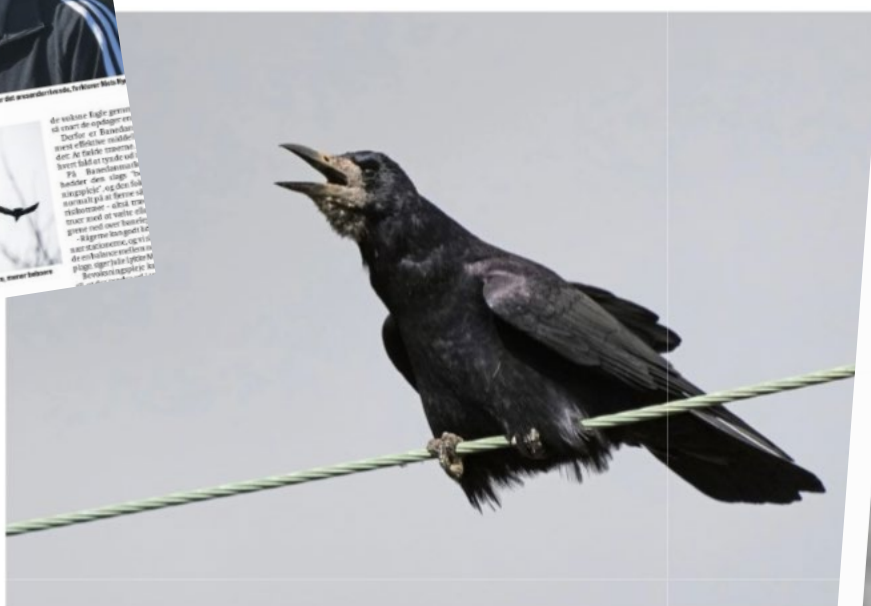
Måger plyndrer torvet - spisesteder betaler prisen
Aggressive måger: Mildere vintré giver gunstige forhold for Danmarks største skadedyr

MÅGERNE KOMMER

Dele meninger om mågerne i Helsingør

Mågerne holder fest i brugte bleer og hygiejnebind

"RÅGERNE SKRIGER, SVINER OG ØDELÆGGER"

Råger skal ikke dø, blot fordi de larmer lidt

Der er et årligt udbytte på cirka 75.000 råger i Danmark

Der er cirka 85.000 par i Danmark.
Arten har bredt sig mod nord og øst i de seneste ca. 30 år

Råge står ikke opført på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag II, hvorfor der ikke kan åbnes for en jagttid på arten.

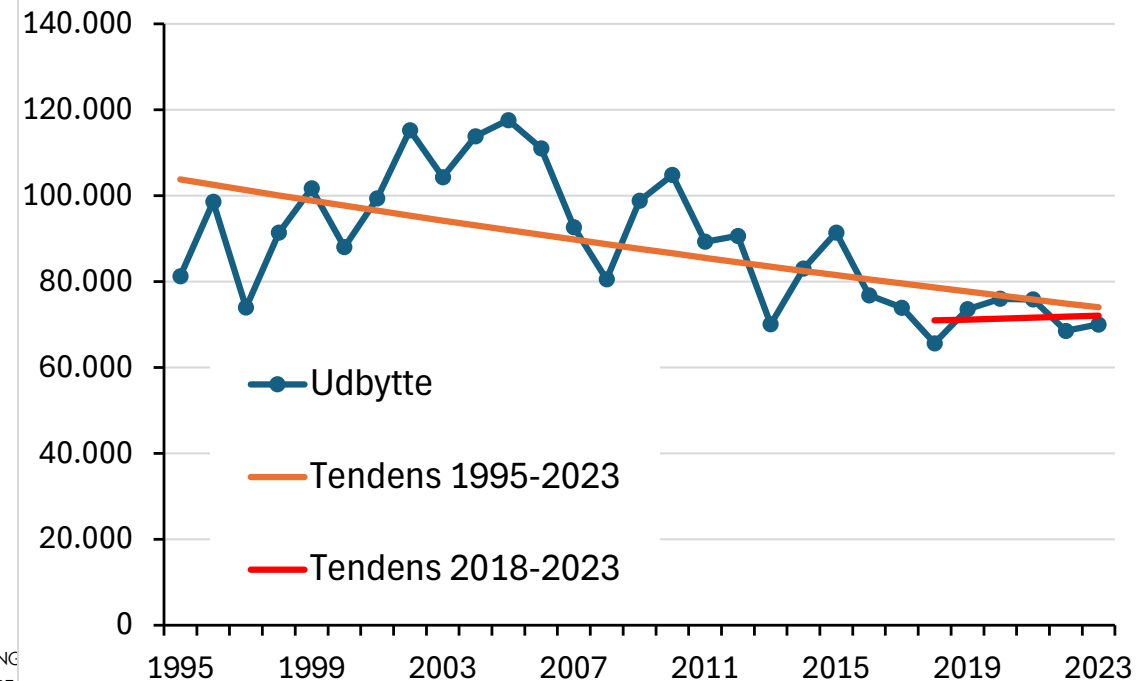
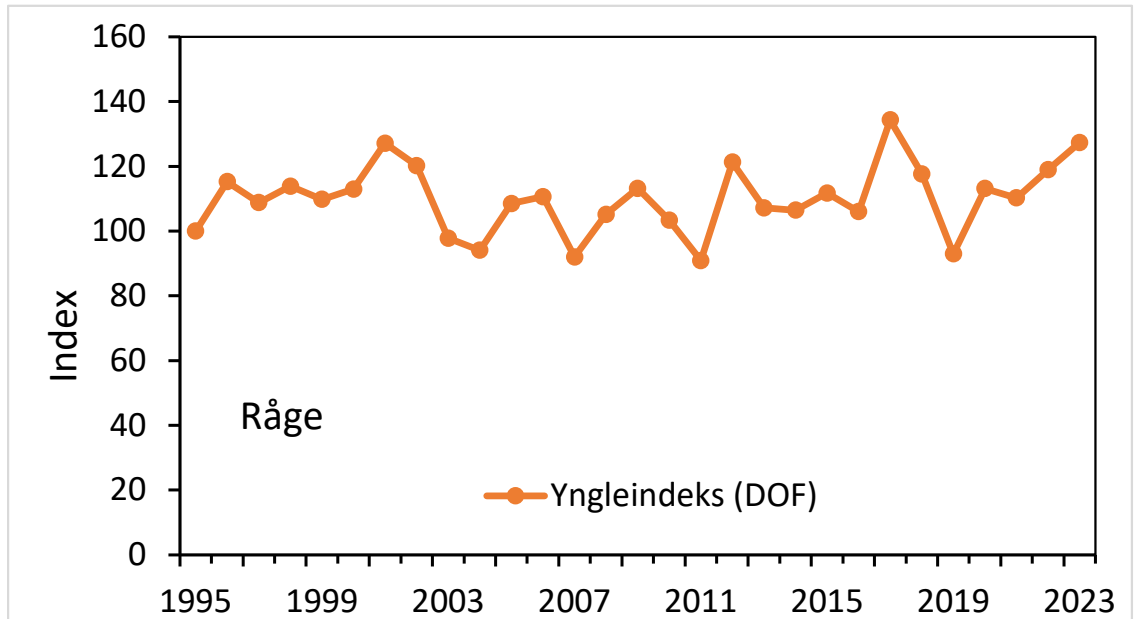

TRENDS I BESTAND OG VILDTUDBYTTE

- Bestanden er stabil
- Vildtudbyttet er faldende over 30 år
 - ...men stabilt i de seneste år

© Helge Sørensen 25
6. NOVEMBER 2025

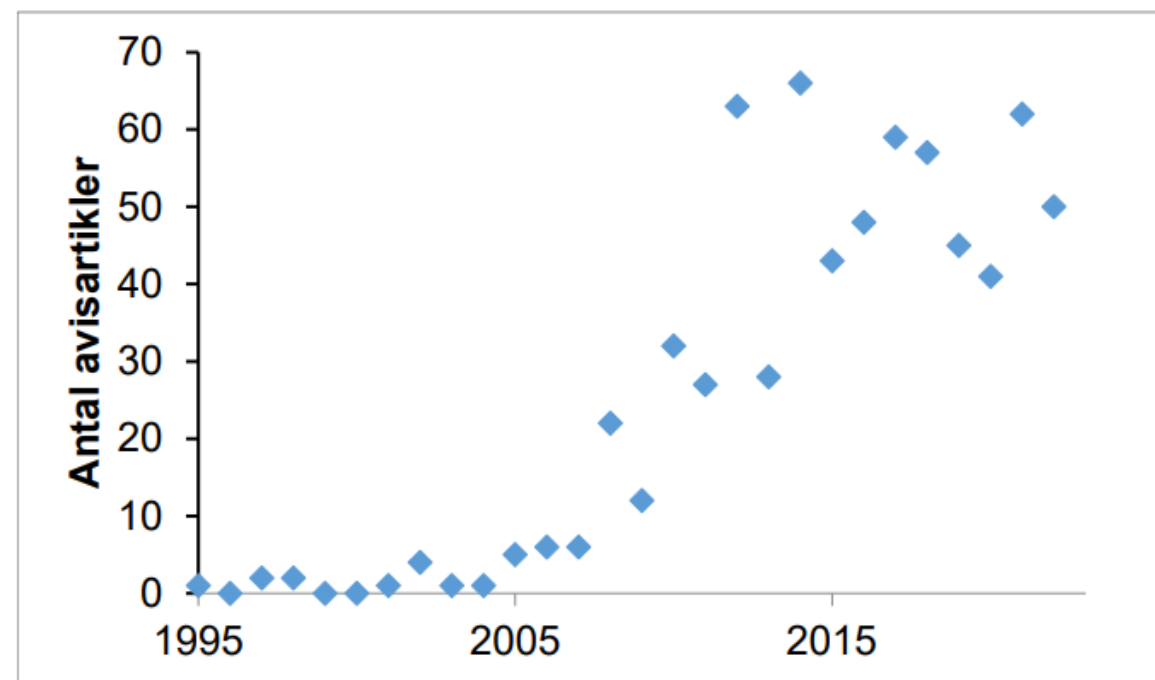

HVORFOR REGULERES RÅGER?

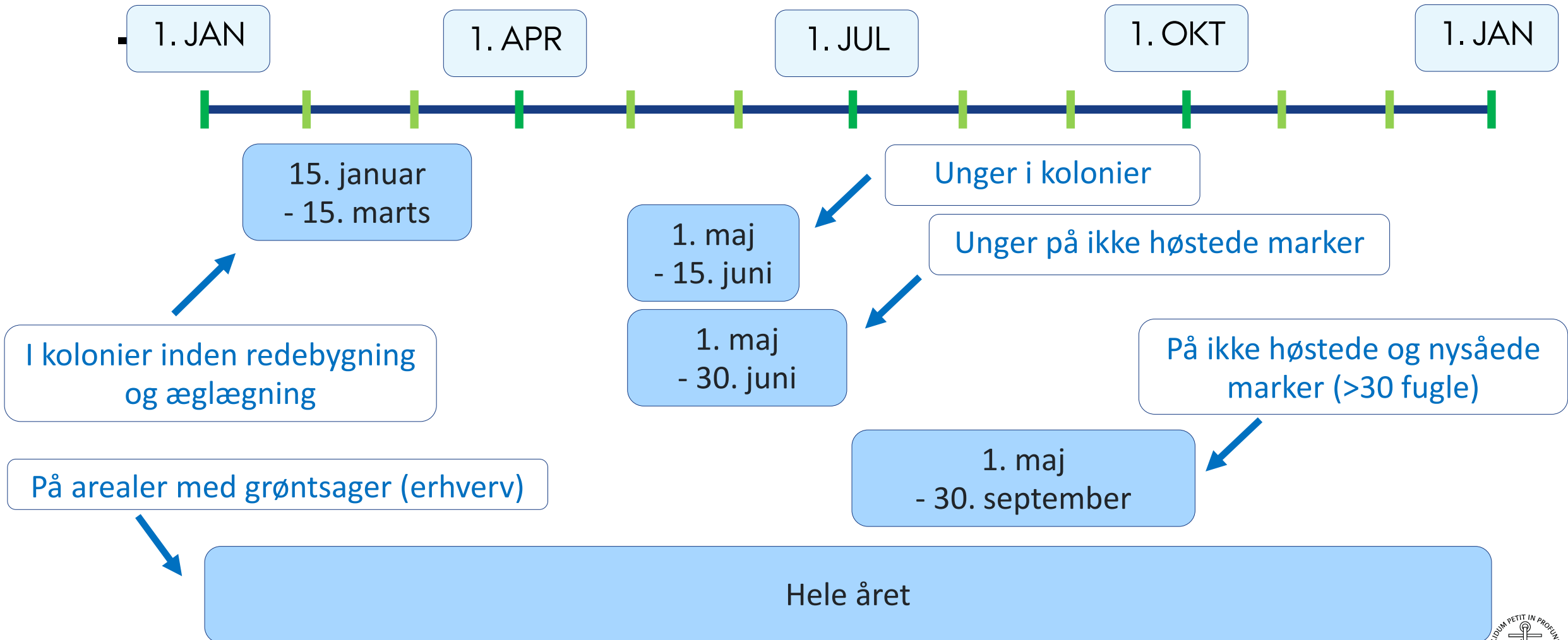
- Rågerne larmer (flere klager fra borgere)
- Rågerne klatter
- Rågerne tager afgrøder, fx spirende majsplanter og jordbær
- Rågerne ødelægger golfbaner, når de fouragerer på gåsebille- og stankelbenslarver

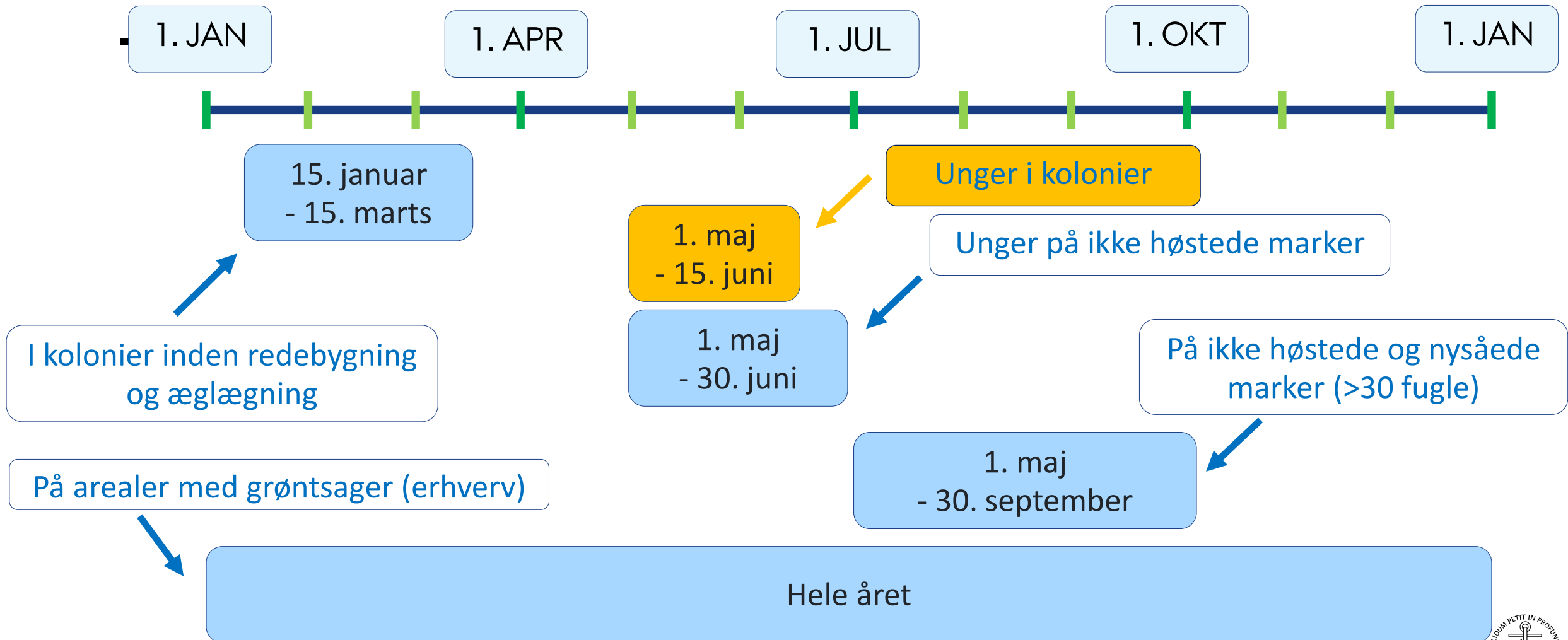
Figur 1. Det årlige antal avisartikler med omtale af støjgener fra råger i danske medier i årene 1995- 2022. Søgningen er foretaget i Infomedias database i nationale, regionale og lokale avisartikler på søgeordene "råger" og "støj".

REGULERING – I LØBET AF ÅRET

REGULERING – I LØBET AF ÅRET

REGULERING AF RÅGER

Der er et årligt
udbytte på
cirka 75.000
råger i Danmark

Råge

§ 12. Naturstyrelsen kan give tilladelse til, at råge, der optræder i flokke på minimum 30 individer på ikke høstede og nysåede marker, må reguleres i perioden 1. juli - 30. september.

Stk. 2. Naturstyrelsen kan give tilladelse til, at råge i rågekolonier må reguleres inden redebygning og æglægning i perioden 15. januar - 15. marts.

Stk. 3. Naturstyrelsen kan give tilladelse til, at rågeunger i rågekolonier må reguleres uden for reden i perioden 1. maj - 15. juni.

Stk. 4. Naturstyrelsen kan give tilladelse til regulering af rågeunger på ikke høstede marker i perioden 1. maj - 30. juni.

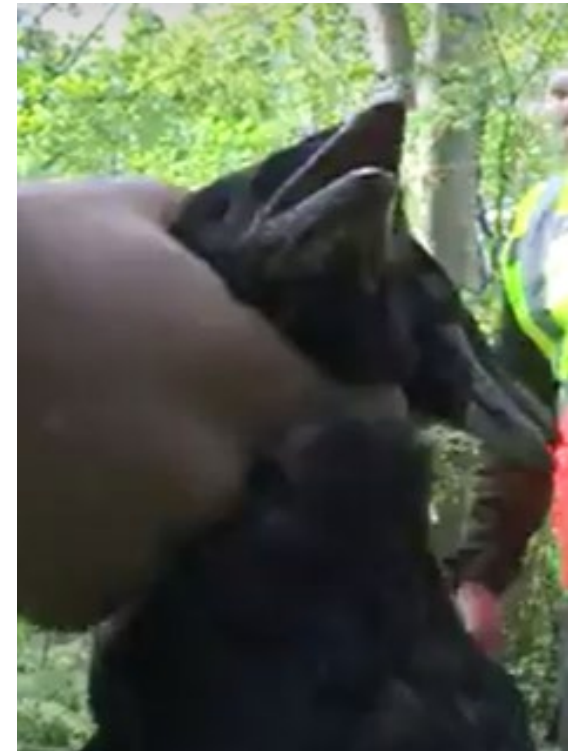
Stk. 5. Naturstyrelsen kan give tilladelse til, at råge, der optræder i flok i erhvervsmæssigt drevne gartnerier, frugtplantager og planteskoler og på marker med erhvervsmæssig produktion af grøntsager må reguleres hele året.

Stk. 6. Naturstyrelsen kan give tilladelse til, at der ved regulering efter stk. 3, må anvendes salonrifler, der kan indeholde mere end 3 patroner, herunder halvautomatiske salonrifler.

FORMÅL MED REGULERING AF RÅGER

Reguleringen skal tjene til at:

- **Imødegå fare for mennesker eller menneskers sundhed**
- Imødegå risiko for smitte af mennesker eller dyr
- Imødegå risiko for luftfartssikkerheden
- Beskytte flora og fauna
- **Hindre omfattende skader på afgrøder, husdyr, herunder vildtopdræt, skove, fiskeopdræt eller fiskeri- og andre vandområder.**

DEPARTMENT OF ECOSCIENCE

AARHUS UNIVERSITY

TEMADAG 2025
6. NOVEMBER 2025

HENNING HELDBJERG
SENIORFORSKER

Foto: <https://www.jaegerforbundet.dk/jagt/jagtformer/regulering>

OVERVEJELSER OM REGULERING

- Natursyn
 - Har samfundet/borgerne ændret holdning til 'generende' natur?
- Etik
 - Er det acceptabelt årligt at skyde 75.000 individer af en fredet fugl?
 - ...og hvor hovedparten er ikke-flyvedygtige unger?
- Tolkning af 'regulering'
 - Tolkes 'regulering' blot som en massiv bekæmpelse af en art, man ikke kan lide?
- Laver vi problemer når vi løser problemer?
 - Støjkanoner og andre afværgeforanstaltninger
 - Bevæbnede folk i villakvarterer

PUBLIKATIONER OM RÅGER

- Viser, at rågerne er flyttet til byområder
- Flere men mindre kolonier

Foto: Niels Andersen

HABITATER I YNGLETIDEN

Rågers habitatudnyttelse kortlagt ved hjælp af GPS-mærkning

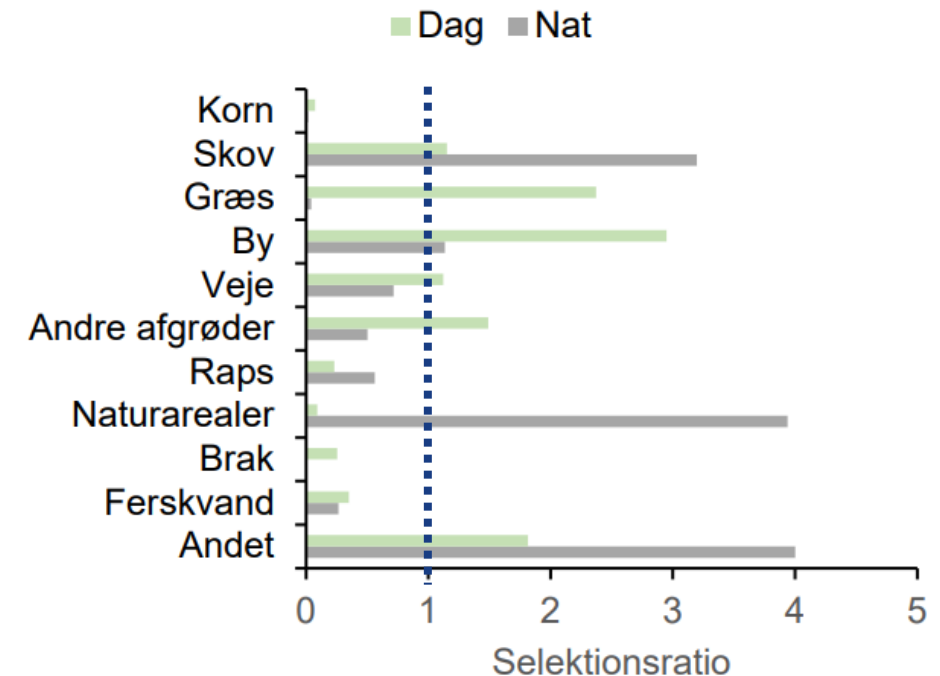
Fagligt notat fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi

Dato: 14. februar 2023 | 10

BRUG AF GPS

- Vælger: By, Græs, Andre afgrøder.
- Fravælger: Skov, Korn, Raps, Brak og Naturarealer
- Om natten vælges Skov og Naturarealer (træer til overnatning)

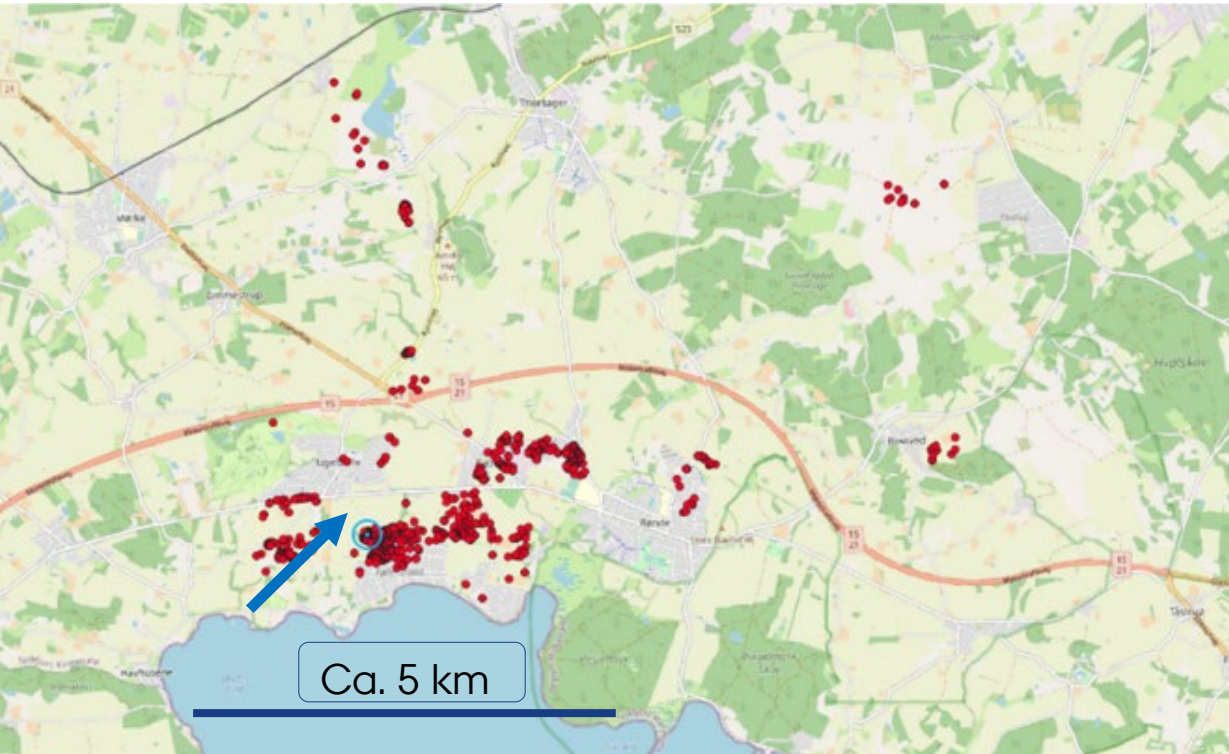

Heldbjerg m.fl. 2023.

https://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2023/N2023_10.pdf

AFSTANDE FRA KOLONI

- I yngletiden fouragerer rågerne primært inden for en afstand af kolonien på 1 km
- Umiddelbart efter ynglesæsonen, i juli-september fouragerer rågerne primært mere end 1 km (1-2 km) fra kolonien, og med en maksimal afstand på op imod 10 km fra denne.

GRÆSSET ER ALTID GRØNNERE...

Kort vegetation, som rågerne finder på 'permanent græs' og 'græs i omdrift', samt langs veje, udgør et vigtigt fourageringsområde.

Netop denne habitattype udnytter rågerne i bymæssig bebyggelse, hvor de ofte ses fouragere på græsplæner af forskellig art. Dette er et habitat, der er tilgængelig i byerne gennem hele året, hvilket kan være en del af forklaringen på, at rågerne tiltrækkes af byerne.

REGULERING I PRAKSIS - MINDSKES KONFLIKTNIVEAUET?

- Hjælper det på støjniveauet at regulere?
 - døgn, sæson og umiddelbart efter regulering
 - samarbejde med studerende og rågejægere (poster)
- Hjælper det på kolonistørrelser (næste år) at regulere?
 - samarbejde med borgere, jagtforeninger og Naturstyrelsen
 - risikerer vi at sprede fuglene til flere kolonier?
- Hvad er de gode erfaringer?
 - vidensopsamling i samarbejde med kommuner, Naturstyrelsen, m.fl.

STØJ PÅ KVISTEN? RÅGEN SOM NABO

Heidi M. Thomsen, Thorsten J. S. Balsby & Henning Heldbjerg
Færdsskole, Institut for Ecoscience, Aarhus Universitet

RÅGEN I BYMILJØET

Rågen (*Corvus frugilegus*) er en koloniynglende kragelug, som i stigende grad yngler i bynære områder. Denne tilpasning bringer atten tæt på mennesker og skaber nye forvaltningsmæssige dilemmaer, hvor naturhensyn møder menneskers oplevede gener.

Et centralt, men stadig uløst problem er især i forhold til støjniveauet, herunder hvordan støjniveauet, kolonistørrelsen og omgivelser påvirker tilstanden i miljøet.

RÅGEN SOM STØJKILDE

95 dB
Opstøjer på 1 meter afstand af en råge i fjerntale.

Lydniveauet omkring rågekolonier varierer markant afhængigt af kolonistørrelse, afstand og aktivitetstilstand. Enkeltstøjer kan nå op på omkring 95 dB på kort afstand (1 meter) af fuglen, svarende til kraftig trafikstøj eller en elektrisk bormaskine.

STØJ SOM KONFLIKTÅRSAG

Når rågekolonier etablerer sig tæt på beboelsesområder, institutioner eller boliger, opstår der ofte klager over støj. Ved Aarhus Universitet opstår problemer på Parkkollegierne, for eksempel i forbindelse med støj fra en rågekoloni i Universitetsskoven.

Kolonier reguleres årligt gennem bortskydning af unger, men der mangler dokumentation for, hvordan skidne tilgange påvirker det lokale støjniveau, og hvordan råger adskiller sig fra andre bynære støjkloder.

55 dB 60 dB
Lydstyrke opstøjer 50 meter fra en overvejende aktivitet og en lydløs vej. Data illustrerer et højt støjniveau omkring Parkkollegierne.

VIDEN TIL FORVALTNING

Dette projekt har til formål at kvantificere støjniveauet fra rågekolonier og undersøge, hvordan variationer i kolonistørrelse, størrelse og forvaltningspraksis påvirker lydniveauet over tid. Resultaterne skal skabe et fagligt grundlag for en balanceret vildtforvaltning i bynære områder, hvor både naturhensyn og menneskelig tryk indgår i beslutningsprocessen.

DØGN- OG SÆSONVARIATION
Skal give indsigt i, hvordan lydniveauet er højest, hvilket er centralt for at vurdere konfliktniveauet.

KOLONISTØRRELSE
Skal undersøge en eventuel størrelsesafhængighed, hvor lydniveauet udgør en risiko, og dermed informere beslutninger om regulering.

FORVALTNINGSPÅVIRKNING
Skal vurdere effekten af nuværende reguleringstiltag på lydniveauet samt mulige alternative tiltag.

KONTAKT
Heidi M. Thomsen
hmt@ecos.au.dk

AARHUS UNIVERSITET

DEPARTMENT OF ECOSCIENCE